

Jerzy Głazek, Lucyna Leśniak, Józef Bednarczyk

Leszcze, Jaskinia nad Stawem w Gackach, gm. Pińczów, woj. kieleckie, AZP 94-/62/-

Informator Archeologiczny : badania 28, 31-32

1994

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

szych należy zaliczyć grzechotkę w kształcie walca. Poza ceramiką w grobach znaleziono także wyroby brązowe: szpile i ich fragm. oraz liczne nieokreślone przedmioty.

Na przebadanym terenie odkryto osadę pucharów lejkowatych i amfor kulistych. Odsłonięto jedynie partie przydenne jam, gdyż ich zarysy czytelne były dopiero na spągu warstwy „łużyckiej”. Jamy z reguły były niewielkich rozmiarów, rzadko przekraczały średnicę 1 m. Wśród nich można wydzielić: fragm. obiektu mieszkalnego, jamy zasobowe oraz 2 „warsztaty krzemieniarskie”. Z materiału ruchomego znalezione w obiektach neolitycznych należy wyróżnić liczne wióry i odłupki, fragm. ceramiki oraz dwie siekierki kamienne.

W części południowej i wschodniej cmentarzyska zarejestrowano obiekty związane z osadnictwem ludności kultury wielbarskiej. Uchwycono zarys półziemianki, liczne pale-niska oraz jamy pełniące zapewne różne funkcje. Wśród zabytków ruchomych na szczególną uwagę zasługuje esowata sprzączka do pasa. Poza nią odkryto ceramikę, kości zwierzęce oraz gliniany przęślik.

Badania będą kontynuowane.

Krasocin, st. 1
gm. loco, woj. kieleckie
AZP 85-58/—

Państwowa Służba Ochrony Zabytków
w Kielcach

Badania prowadził mgr Jerzy Lejawa. Finansowane przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Kielcach. Drugi sezon badań. Cmentarzysko kultury łużyckiej z przełomu epok brązu i początku epoki żelaza.

W 1993 r. zostało zniszczonych kilka grobów na działce E. Lichosika przylegającej do działki M. Klima, gdzie w 1988 r. wykonano wstępny sondaż (por. *Informator Archeologiczny. Badania 1988*, s. 53). W dn. 06-25.06.1994 przebadano obszar 0,9 ara w miejscu planowanego poboru piasku, zebrano też szczątki zniszczonych grobów. Na działce M. Klima, wobec braku zgody właściciela, wyeksplorowano tylko 2 zniszczone groby.

Poza grobami ciałopalnymi popielnicowymi ludności grupy górnośląsko-małopolskiej kultury łużyckiej nie zanotowano żadnych innych śladów osadnictwa. Wyeksplorowano 28 grobów popielnicowych i jeden jamowy oraz 6 obiektów: skupisk skorup lub kostek. Skupiska te są zapewne ostatnimi śladami po zniszczonych wcześniej grobach. Popielnice zalegały bardzo płytko, tuż pod darnią, ich górne partie były na ogół uszkodzone lub zniszczone. Często zachowały się jedynie dolne partie bądź jamy po wykopach popielnicowych. Dominują groby popielnicowe sporadycznie wyposażone w przystawki: kubki, miniaturowe amfory, jajowate garnki. Nie zanotowano żadnych śladów konstrukcji kamiennych towarzyszących grobom. W popielnicach wystąpiły wyroby metalowe: trzon szpili? i kółeczka wykonane z brązowego drutu, w jednym przypadku ze śladem tordowania. W jednej z popielnic znaleziono wśród kości wiórowaty odłupek granitowy.

Badania będą kontynuowane.

Leszcze, Jaskinia nad Stawem
w Gackach
gm. Pińczów, woj. kieleckie
AZP 94-62/—

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza
Instytut Geologii i Prahistorii w Po-
znaniu

Badania prowadzili prof. dr hab. Jerzy Głazek (Instytut Geologii) i mgr mgr Lucyna Leśniak oraz Józef Bednarczyk (Instytut Prahistorii). Pierwszy sezon badań. Finansowane przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków Archeologicznych w Kielcach oraz Zakłady Gi-

psowe „Nida Gips” w Gackach. Stanowisko jaskiniowe — pozostałości osadnictwa kultury łużyckiej, przeworskiej, okresów wczesnego i późnego średniowiecza oraz okresu nowożytnego.

Obiekt, znany dotąd w literaturze jako Jaskinia w Krzyżanowicach Górna bądź Jaskinia nad Stawem w Gackach, położony jest w obrębie arkusza administracyjnego Leszcze, ok. 400 m na północny wschód od zabudowy miejscowości Gacki-Osiedle. Stanowisko odkryto w 1991 r. podczas badań geologicznych przeprowadzonych przez J. Gładka i B. Wikika. W wykopie sondażowym wystąpiły materiały ceramiczne, fragm. przedmiotu brązowego oraz szczątki kostne zwierzęce i ludzkie (fragm. żuchwy).

W czasie prac prowadzonych w sezonie 1994 badaniami o charakterze interdyscyplinarnym (geologia, palinologia, archeozoologia i archeologia) objęto w komorze wstępnej dwie z wydzielonych ćwiartek oraz w komorze drugiej obszar sondażowy o powierzchni 2 x 1 m. Łącznie przebadano obszar o powierzchni ponad 30 m² do głębokości ok. 2,1 m. Na tej głębokości natrafiono na poziom wodonośny, podwyższony w stosunku do danych z 1991 r. o prawie 1 m.

Układ nawarstwień w poszczególnych partiach jaskini był mniej lub więcej zaburzony w wyniku długotrwałej działalności antropo- i zoogenicznej. Wydzielono 6 skupisk (5 kości i 1 ceramiki) oraz bruk kamienny. Pozyskany materiał archeologiczny obejmuje: ceramikę kultury łużyckiej (schyłek epoki brązu i początek epoki żelaza), kultury przeworskiej (późny okres wpływów rzymskich), okresu wczesnego średniowiecza (wczesne i późne fazy), okresu późnego średniowiecza i nowożytnego; liczny materiał osteologiczny zarówno zwierząt udomowionych, jak i wolno żyjących; kości ludzkie o nie zachowanym układzie anatomicznym. Wydzielono 15 zabytków, w tym brązowy sierp z guzkiem do rękojeści oraz fragm. brązowej szpili z łabędzią szyjką? W trakcie eksploracji pobrano próbki na zawartość fosforu (glebowe), dendrologiczne, palinologiczne, zoologiczne, malakologiczne.

Prace będą kontynuowane w sezonie 1995.

Leśno, st. 2, gm. Brusy, woj. bydgoskie — patrz: młodszy okres przedrzymski — okres wpływów rzymskich

**Lyniew, st. XIV
gm. Wisznice, woj. białskopodlaskie
AZP 66-87/56**

Wojewódzki Konserwator Zabytków
w Białej Podlaskiej (Państwowa Służba
Ochrony Zabytków)

Badania ratownicze prowadzili Mieczysław Bienia i Sławomir Żółkowski. Finansowane przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Białej Podlaskiej. Drugi sezon badań. Osada kultury łużyckiej.

W 1994 r. przebadano partie stanowiska najbardziej zagrożone zniszczeniem przez dziką eksploatację piasku — zachodnią i północną krawędź wybierzyska piaskowni znajdującej się w centrum wyniesienia zajmowanego przez stanowisko. W czerwcu prowadzono wykopy przy zachodniej krawędzi wybierzyska, a w lipcu przy krawędzi północnej. Łączna powierzchnia przebadanego w 1994 r. terenu (2 wykopy) wyniosła 1,18 ara.

W wykopach badawczych odkryto 5 obiektów archeologicznych (nr 15-19). Obiekty rozrzucone były nieregularnie na całym odsłoniętym obszarze, wykazując wyraźne skupisko (wraz z dwoma obiektami odkrytymi tutaj w 1993 r.) na powierzchni ok. 1 ara, w okolicy północno-zachodniego narożnika wybierzyska piaskowni. Obiekty miały różną wielkość — średnicę od 0,2 do 3 m, głębokość maksymalnie 0,5-0,6 m i różny charakter (osadnicze, produkcyjno-przetwórcze, paleniska).

Największy obiekt nr 15 wchodził w głąb wspomnianego skupiska obiektów przy północno-zachodnim narożniku wybierzyska. Miał on nieregularny, wydłużony kształt (owal-